

PRŮVODCE PROFESEMI, INSTITUCEMI A SLUŽBAMI VĚNUJÍCÍMI SE PÉČI O RODINY A DĚTI

Milí přátelé a rodiče,

tento jednoduchý přehled profesí, institucí a služeb v oblasti péče o rodiny a děti vznikl na základě dvouletých zkušeností s poskytováním primárně preventivní služby v Centru pro rodinu VEGA v Kladně. Vychází z poznání, že jedině dobře informovaný rodič může svobodně rozhodovat a převzít skutečnou odpovědnost za řešení situace rodiny.

Průvodce je určen nejen rodičům, ale všem, kteří vychovávají či vzdělávají děti nebo s nimi a jejich blízkými pracují a tráví čas. Věříme, že jej využijí i budoucí rodiče, prarodiče, pedagogové, pracovníci pomáhajících profesí nebo široká veřejnost.

Přehled vám napomůže zorientovat se v základních pojmech a získat informaci, kde hledat kvalifikované rady, pokud potřebujete určitou pomoc v dané situaci, a dále jaké předpoklady by měl poskytovatel a nabízená pomoc či péče splňovat. Je však třeba brát v úvahu, že jsme dnes zahrnuti širokou nabídkou různých odborníků a služeb a je důležité znát i konkrétní podmínky ve vašem nejbližším okolí a používat přirozenou intuici. Ne vždy platí, že placená služba je ta kvalitnější a naopak. Raději se ptejte, co můžete očekávat.

Přejeme vám šťastnou volbu!

Za tým centra pro rodinu VEGA,

Markéta Jindrová,
Vedoucí centra.

OBSAH

Profese pečující o rodiny a děti	3		
Advokát	3	Domovy pro seniory	13
Asistent pedagoga	3	Domovy se zvláštním režimem	13
Exekutor – soudní exekutor	4	Domy na půl cesty	13
Kurátor	4	Chráněné bydlení	14
Logoped	5	Kontaktní centrum, K-centrum (nizkoprahové zařízení)	14
Mediátor	5	Krizová telefonní linka	14
Neurolog	5	Krizové (intervenční) centrum	14
Notář	6	Mateřské centrum	15
Osobní asistent	6	Nizkoprahová denní centra	15
Pracovník v sociálních službách	6	Noclehárny	15
Praktický lékař pro děti a dorost	7	Občanská poradna	15
Právník	7	Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)	16
Psychiatr	7	Pečovatelská služba	16
Psycholog	8	Pedagogicko-psychologická poradna (PPP)	16
Psychoterapeut	8	Podpora samostatného bydlení	17
Sociální pedagog	8	Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy	17
Sociální pracovník	9	Praktická škola	17
Soudce	9	Probační a mediační služba (PMS)	17
Soudní vykonavatel	9	Průvodcovské a předčitatelské služby	18
Speciální pedagog	10	Raná péče	18
Školní metodik prevence	10	Respitní péče	18
Vychovatel	10	Služby následné péče	18
Výchovný poradce	11	Sociálně terapeutické dílny	19
		Speciálně pedagogické centrum (SPC)	19
		Speciální škola	19
		Středisko výchovné péče (SVP)	19
Instituce a služby věnující se péči o děti a jejich rodiny	11	Terapeutická komunita	20
Azylový dům	11	Tísňová péče	20
CzechPoint	11	Tlumočnické služby	20
Dětské centrum – dětský domov pro děti do 3 let	12	Úřad práce	20
Dětské krizové centrum (DKC)	12	Výchovný ústav	21
Dětský domov	12	Zařízení odborného poradenství pro péči o děti	21
Diagnostický ústav	12	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP)	21
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	13		
		Slovníček	22

PROFESE PEČUJÍCÍ O RODINY A DĚTI¹

Advokát

Kdo je to: Advokát je právník (strana 7) pracující tzv. „na volné noze“, pracuje svobodně, sám na sebe, nepůsobí pod žádnou společností či institucí.

Jaké má vzdělání: Má vysokoškolské *magisterské nebo doktorské* vzdělání v oboru právo (lze se setkat s titulem Mgr. nebo JUDr.). Po třech letech v praxi *koncipienta* skládá advokátní zkoušky.

Co dělá, jak pomáhá: Zastupuje klienty v *soudním řízení*, obhájí v *trestním řízení*, sepisuje dokumenty (smlouvy, žaloby), poskytuje právní poradenství. Zpravidla se v praxi soustředí jen na určitou oblast práva, ne na veškeré právní problémy.

Kde může působit: Advokát je svobodné povolání, jedná se o druh podnikání. Pracuje pouze sám na sebe, nepůsobí v žádných institucích nebo organizacích. Má povinnost být členem *advokátní komory*.

Cena: Služby jsou placené.

Advokát ex officio: V některých případech si člověk, jenž bude souzen, nemůže advokáta sám zajistit. V takovém případě mu bude přidělen soudem. Soudně přidělený advokát je zdarma a má povinnost klienta zastupovat v jeho nejlepším zájmu.

Asistent pedagoga

Kdo je to: Asistent pedagoga je pravou rukou učitele ve škole. Funkce asistenta je daná zákonem, ale náplň práce určuje ředitel školy, na které asistent pedagoga působí.

Jaké má vzdělání: *akreditovaný kurz* asistenta pedagoga

Co dělá, jak pomáhá: Pomáhá učiteli při komunikaci s rodiči (zákonnými zástupci) žáka, v hodinách s výukou, s přípravou na výuku žáků, pomáhá také žákům během výuky. Věnuje se zejména žákům s *poruchami autistického spektra, ADHD syndromem, vývojovou dysfázií*. Pomáhá například se sebeobsluhou, s pohybem žáka po budově školy, při různých školních akcích a podobně. Úkolem asistenta pedagoga je pomoci učiteli, rodičům a žákům v takové míře, aby byla dosažena co největší *integrace* či *inkluze* žáků s nejrůznějším znevýhodněním tak, aby mohli navštěvovat běžnou základní školu. Může být k dispozici více dětem.

Kde může působit: Může působit v mateřské, základní i střední škole, ve speciálních (strana 19) či praktických školách (strana 17).

Jak jej mohu získat do třídy, kam chodí mé dítě: Žádá o něj škola na základě doporučení poradenského pracoviště: pedagogicko-psychologická poradna (strana 16), speciálně pedagogické centrum (strana 19).

Cena: Asistent pedagoga je zaměstnancem školy, který je placen zřizovatelem (krajem, případně státem v resortu školství) a z eventuálních příspěvků rodičů.

¹ Názvy profesí, institucí, služeb a další pojmy, které jsou popsány na jiné straně Průvodce, mají v závorce uveden odkaz na tuto stranu. Pojmy vyznačené kurzívou jsou vysvětleny ve Slovníčku uvedeném na konci Průvodce.

Exekutor – soudní exekutor

Kdo je to: Má na starosti exekuce neboli vymáhání dluhů a na základě soudního pověření provádí jejich realizaci.

Jaké má vzdělání: Studoval práva na vysoké škole a poté absolvoval tříletou právnickou praxi a složil odbornou exekutorskou zkoušku.

Co dělá, jak pomáhá: Pokud nám někdo dluží peníze, pomůže nám s vymáháním dluhu. Dluh lze vymáhat jako srážky z příjmu (mzda, některé sociální dávky), zabavením majetku a jeho následným prodejem a obstavením bankovního účtu.

Kde může působit: Působí v exekutorské kanceláři nebo u soudního exekutora.

Cena: Exekuční náklady jsou stanoveny dle výše dluhu a jsou vymáhány společně s exekucemi po dlužníkovi. Pokud se však nepodaří exekuce vymoci, je možné, že část nákladů a odměnu exekutora bude exekutor žádat po věřiteli (po osobě nebo společnosti, která peníze půjčila).

Kurátor

Kdo je to: Kurátor je sociální pracovník (strana 9), který se věnuje lidem, kteří mohou být ohroženi *sociálním vyloučením*. Může to být kurátor pro děti a mládež či kurátor pro dospělé, pro kterého se užívá také název sociální kurátor.

Jaké má vzdělání: Je to sociální pracovník, absolvent vyšší odborné či vysoké školy, případně absolvent střední školy, který má kurz sociálního pracovníka.

Cena: Kurátor je státní zaměstnanec, který je placen ze státního rozpočtu.

Kurátor pro děti a mládež

Co dělá, jak pomáhá: Zabývá se pomocí dětem, které například spáchaly nějakou trestnou činnost nebo přestupek, zanedbávají školní docházku, požívají alkohol či jiné návykové látky, opakovaně utíkají z domova, živí se prostitucí anebo mají jiné závažné problémy s chováním, případně mají *diagnostikované* poruchy chování a emocí. Kurátor zastupuje tyto děti a jedná v jejich nejlepším zájmu při jednání na soudech, s policií a podobně. Měl by nabízet také *preventivní programy* dětem, které jsou poruchami chování či trestnou činností ohroženy.

Kde může působit: Je to zaměstnanec Orgánu sociálně-právní ochrany dětí – ve zkratce OSPOD (strana 16). OSPOD je součástí sociálního odboru městského úřadu či *magistrátu města*. Spolupracuje s rodinami, školami, výchovnými ústavami, případně věznicemi.

Kurátor pro dospělé/sociální kurátor

Co dělá, jak pomáhá: Zabývá se pomocí dospělým osobám s postižením, pomáhá jim hledat příslušné služby, zprostředkovat sociální dávky a podobně. Dále poskytuje poradenství, podporu a pomoc osobám ohroženým *sociálním vyloučením* a osobám opouštějícím výkon trestu odnětí svobody.

Kde může působit: Je to zaměstnanec sociálního odboru či odboru sociálních věcí města nebo magistrátu. Spolupracuje s věznicemi, azylovými domy (strana 11), ubytovnami, domy na půl cesty (strana 13) a dalšími sociálními službami.

Logoped

Kdo je to: Je to odborník zabývající se *diagnostikou* a nápravou vad řeči a komunikačních dovedností. Spolupracuje s dětmi i dospělými, kteří mají vadu řeči, případně i sluchu.

Jaké má vzdělání: Je to vysokoškolsky vzdělaný člověk v oboru *speciální pedagogika* se zaměřením na logopedii. Po třech letech může složit zkoušky (atestaci) a stát se tzv. *klinickým logopedem*.

Co dělá, jak pomáhá: Pomocí vyšetření zjistí, o jakou vadu řeči se jedná, pak navrhuje jazyková cvičení a pomáhá dětem i dospělým vadu napravit.

Kde může působit: Většinou má soukromou ordinaci. Může pracovat také na školách, spolupracuje s rodiči dítěte a s nejrůznějšími lékaři, především s praktickými lékaři pro děti a dorost (*pediatry*) a *foniatry*.

Cena: Klinický logoped pracuje v resortu ministerstva zdravotnictví a je hrazen zdravotní pojišťovnou. Logoped se soukromou praxí je placen klientem. V některých případech může být hrazen z jiných zdrojů (logoped ve škole je hrazen školou a podobně). Ke klinickému logopedovi je potřeba mít doporučení od praktického lékaře pro dospělé nebo od praktického lékaře pro děti a dorost.

Mediátor

Kdo je to: Je to odborník, který pomáhá znesvářeným stranám dospět k dohodě. Často se jedná například o rozvody, kdy pomůže manželům se předem dohodnout a rozvodový soud může proběhnout rychleji a bez konfliktů.

Jaké má vzdělání: Je to vysokoškolsky vzdělaný člověk v humanitním oboru – právník, psycholog, sociální pracovník.

Kde může působit: Má svou soukromou kancelář nebo může pracovat v organizaci zabývající se pomocí lidem.

Cena: Je zcela hrazen klientem. V některých případech, kdy je zaměstnancem organizace, může být placen z jejich finančních zdrojů.

Neurolog

Kdo je to: Je to lékař, odborník zabývající se správnou činností centrální nervové soustavy (mozek, mozeček, prodloužená mícha a mícha), nervů a svalů. Neurolog může léčit dospělé nebo děti.

Jaké má vzdělání: Má vysokoškolské vzdělání lékařského oboru, po následné několikaleté praxi získává atestaci (složí zkoušky) v oboru neurologie.

Co dělá, jak pomáhá: *Diagnostikuje* nemoci nervového systému, které následně léčí.

Jak probíhá vyšetření: Mezi základní vyšetření u dětí patří anamnéza, tedy rozhovor s rodiči upřesňující choroby v rodině, vývoj dítěte od těhotenství, prodělané choroby a *klinické vyšetření* (součástí vyšetření je změření obvodu hlavy, kontrola reflexů pomocí poklepnutí např. pod koleno, kontrola pohybu a vývoje – co již dítě umí, prohlédnutí kůže, kontrola mluvy). Dle potřeby doplňuje další vyšetření, například laboratorní, rentgenová a podobně.

Kde může působit: Má soukromou ordinaci nebo pracuje v nemocnici či v rehabilitačním zařízení.

Cena: Jeho péče je zcela hrazena zdravotní pojišťovnou. Na první vyšetření je potřeba mít doporučení od praktického lékaře pro dospělé nebo od praktického lékaře pro děti a dorost.

Notář

Kdo je to: Má státní pověření k úschovám (například peněz při prodeji a koupi nemovitosti, různých listin), sepisování a ověřování listin, vydávání výpisů (například z katastru nemovitostí a další).

Jaké má vzdělání: Studoval práva na vysoké škole a poté absolvoval praxi v právnické profesi, nejčastěji jako notářský *koncipient*. Poté složil zkoušku a ministr spravedlnosti jej jmenoval notářem.

Co dělá, jak pomáhá: Nejčastěji působí v dědickém řízení, a to jako soudní komisař, to znamená, že v jeho moci je sepsání dědické dohody o pozůstalosti, dále sepisuje záznamy, jako je právní jednání, soupis majetku, zápis ze schůze, různá prohlášení a vyjádření osob. Vydává výpisy z katastru nemovitostí, rejstříku trestů, obchodního rejstříku, poskytuje právní poradenství a může zastupovat klienty.

Kde může působit: Obvykle pracuje v soukromé notářské kanceláři.

Cena: Služba je placená, cena se liší dle daného úkonu.

Osobní asistent

Kdo je to: Je to člověk pomáhající osobám se znevýhodněním v oblasti zdraví (nejčastěji tělesné postižení) s běžnými denními potřebami, které nemohou zvládnout samy.

Jaké má vzdělání: Osobní asistent nemusí mít speciální vzdělání.

Co dělá, jak pomáhá: Pomáhá například s přípravou jídla, se stravováním, s osobní hygienou, pohybem, s nakupováním, s fungováním v zaměstnání či ve škole, se sociálním kontaktem a podobně. Úlohou osobního asistenta je umožnit lidem se znevýhodněním v oblasti zdraví žít běžný život a zapojit se do společnosti bez zbytečných omezení.

Kde může působit: Může to být zaměstnanec neziskové organizace nebo někdo oslovený přímo člověkem, který asistenta potřebuje.

Cena: Služba osobního asistenta je převážně placená.

Lidé se znevýhodněním v oblasti zdravotního postižení obvykle pobírají dle míry svého postižení takzvaný *Příspěvek na péči*. Jedná se o sociální dávku, která je dle ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) určena k zaplacení osobních asistentů a podobných služeb. Někdy se najdou dobrovolníci, kteří tuto službu poskytují v rámci školní praxe zdarma. Osobní asistent může být placen i z projektů MPSV či Evropské unie.

Pracovník v sociálních službách

Kdo je to: Zastává řadu úkolů, počínaje službami poskytovanými sociálním pracovníkem až po služby osobního asistenta.

Jaké má vzdělání: Obvykle má základní nebo středoškolské vzdělání a absolvoval *specializační akreditovaný kurz*.

Co dělá, jak pomáhá: Pomáhá klientům se sebeobsluhou, s nácvikem každodenních činností, osobní hygienou, oblékáním, snaží se klienta aktivizovat a podporuje jeho soběstačnost. Pomáhá naplnit klientovy potřeby sociálního kontaktu, vzdělávání, manuální zručnosti, pomáhá s hledáním bydlení, práce, vyřizováním školy a dalšími záležitostmi důležitými pro fungování rodiny. U některých klientů vykonává pečovatelskou službu a službu osobní asistence. Cílem jeho práce je naučit klienta starat se sám o sebe.

Kde může působit: Může to být zaměstnanec města, organizace pomáhající občanům, zaměstnanec věznice, dětského domova (strana 12), azylového domu (strana 11), domu na půl cesty (strana 13).

Cena: Pracovník v sociálních službách je vždy hrazen ze zdrojů svého zaměstnavatele (městský úřad, organizace, kde pracuje).

Praktický lékař pro děti a dorost

Kdo je to: *Ambulantní* dětský lékař, který je oprávněn poskytovat základní léčebně preventivní zdravotní péči dětem na celém území České republiky od narození do věku osmnácti let.

Jaké má vzdělání: Má vysokoškolské vzdělání v oboru *pediatrie* a *atestační zkoušku*.

Kde může působit: Léčí ve své ordinaci nebo působí v nemocnicích či jiných pobytových zařízeních.

Cena: Služby jsou hrazeny zdravotní pojišťovnou, ale některé mohou být zpoplatněny.

Právník

Kdo je to: Osoba poskytující právní služby, zastoupení před soudem, poradenství, sepisuje žaloby, smlouvy a další.

Jaké má vzdělání: Má vysokoškolské vzdělání v oboru právo.

Kde může působit: V převážné většině je to zaměstnanec právní společnosti nebo organizace zabývající se pomocí rodinám i jednotlivým občanům, případně občanské poradny (strana 15).

Cena: Většinou je placen klientem, cena je stanovena za hodinu dle poskytované služby. Právníci působící v organizacích, které jsou financovány ze zdrojů resortu sociálního, poskytují právní službu klientovi zdarma.

Psychiatr

Kdo je to: Lékař zabývající se péčí o lidi s duševním onemocněním. Psychiatr může být pro dospělé nebo pro děti – pedopsychiatr.

Jaké má vzdělání: Má vysokoškolské vzdělání lékařského oboru, po následné několikaleté praxi získává atestaci (složí zkoušky) v oboru psychiatrie. Teprve poté může samostatně pracovat jako odborník v tomto oboru.

Co dělá, jak pomáhá: Je odborníkem na duševní nemoci. Při vyšetření postupuje podle klientem popsaných obtíží, vždy se jedná o rozhovor a někdy i krátkou lékařskou prohlídku. Během rozhovoru zjišťuje všeobecnou orientovanost, schopnost uvažovat, vnímat realitu, vyšetřuje paměť, úsudek a logické myšlení, ptá se na pacientova trápení a obtíže. Pomáhá lidem, kteří mají duševní problémy a nestačí jim péče psychologa, neboť potřebují medikaci.

Kde může působit: V soukromé ordinaci, v nemocnici, v *psychiatrické léčebně*, na specializovaných pracovištích a podobně.

Cena: Služby jsou hrazeny zdravotní pojišťovnou, ale některé mohou být zpoplatněny.

Psycholog

Kdo je to: Je to odborník zabývající se psychickým stavem člověka. Zaměřuje se buď na diagnostickou činnost (měření intelektu, hodnocení osobnosti, popsání emočního stavu člověka), nebo na terapeutickou činnost (při které je cílem pomoc člověku v tíživé situaci). Psycholog může být klinický v oblasti zdravotnictví nebo psycholog pracující v jiných oblastech, v oblasti sociální a školní. Školní psycholog řeší převážně problémy spojené s výchovou a vzděláváním dítěte, pracuje ve škole nebo ve školském zařízení, spolupracuje s třídními kolektivy, s jedinci, s rodiči dětí a s personálem školy. Dětský psycholog se orientuje pouze na práci s dětmi, nezabývá se dospělými.

Jaké má vzdělání: Vždy má vysokoškolské vzdělání v oboru psychologie. Pokud nabízí také *terapeutickou činnost*, musí podstoupit *psychoterapeutický výcvik*.

Co dělá, jak pomáhá: Pomocí rozhovoru a někdy i speciálních postupů zjišťuje klientův problém, který následně společně s klientem řeší. Může pracovat jak s jednotlivcem, tak s celou rodinou, s (manželskými) páry, se skupinami (pracovní kolektiv, třída). K vyšetření dítěte musejí dát rodiče souhlas. Psycholog promlouvá jak s nimi, tak s dítětem, sleduje jeho reakce, chování, zaměřuje se na aktuální problémy. Někdy dává dítěti testy, jež zmapují jeho vývoj, inteligenci, schopnosti a dovednosti. Následně hledá vhodné způsoby, jak obtíže řešit.

Kde může působit: Může mít soukromou ordinaci, pracovat ve škole, v organizacích zabývajících se pomocí jednotlivcům, rodinám, v pedagogicko-psychologických poradnách (strana 16), v nemocnici.

Cena: Klinický psycholog je zcela hrazen zdravotní pojišťovnou, někdy je k vyšetření potřeba doporučení od praktického lékaře pro děti a dorost. Cenu za soukromého psychologa platí klient. Psycholog působící ve škole nebo v různých organizacích či pedagogicko-psychologické poradně je hrazen z vlastních zdrojů organizace nebo ze státních zdrojů.

Psychoterapeut

Kdo je to: Psychoterapeut je člověk, který nám pomáhá s nápravou problémů. Je to psycholog, případně psychiatr, zdravotník či jiný vysokoškolsky vzdělaný člověk v *humanitních oborech* a zároveň absolvent sebezkušenostního výcviku zakončeného zkouškou. Může být zaměřen na závislosti, deprese, traumata, osobní krize.

Co dělá, jak pomáhá: Používá k léčbě duševního zdraví nejrůznější speciální techniky, nejčastěji se jedná o rozhovor, někdy je doplněn hudební, výtvarnou či divadelní aktivitou, *hypnózou* a podobně. Terapie může mít různé formy – individuální, párovou, rodinnou, skupinovou.

Kde může působit: Může mít soukromou ordinaci, pracovat v organizacích zabývajících se pomocí jedincům, rodinám, v pedagogicko-psychologických poradnách (strana 16), v nemocnici.

Cena: Služby jsou hrazeny v rámci zařízení, kde pracuje. Soukromý terapeut poskytuje placené služby.

Sociální pedagog

Kdo je to: Je to osoba, která se především věnuje tématům v oblasti volného času, jeho cílem je inkluze dětí, mládeže a dospělých do společné činnosti (zařazení osob se znevýhodněním do společnosti tak, aby se mohly plně zúčastňovat veškerých aktivit).

Jaké má vzdělání: Má vysokoškolské nebo vyšší odborné vzdělání pedagogického nebo psychologického směru.

Co dělá, jak pomáhá: Působí v oblasti *prevence* tak, že koordinuje, připravuje a realizuje programy pro dané společenské téma a skupinu klientů.

Kde může působit: Ve škole, sociální službě, v neziskovém a státním sektoru.

Jak jej mohou získat: Informace mohou získat v organizacích – v sociální službě, ve škole.

Cena: Je placen z rozpočtu instituce, která ho zaměstnává, případně je částečně hrazen Evropskou unií.

Sociální pracovník

Kdo je to: Má za úkol *preventivně a osvětově* působit na klienty, snažit se předcházet problémům, jež by se mohly bez jeho zásahu dále zhoršovat, podporuje klienty v řešení problémů a obtíží, doporučuje další služby a zařízení dle konkrétních potřeb, poskytuje poradenství v *sociálněprávní oblasti*, může vykonávat *sociální šetření* v rodinách, poskytovat *krizovou pomoc*. Jedná vždy v nejlepším zájmu dítěte.

Terénní sociální pracovník: Sociální pracovník, který nepracuje pouze v kanceláři, ale chodí také takzvaně do terénu – ke klientům domů, do jejich přirozeného prostředí, kde s nimi řeší jejich problémy.

Jaké má vzdělání: Má vysokoškolské vzdělání, vyšší odborné vzdělání anebo absolvoval vzdělávací kurz sociálního pracovníka, který je doplněn praxí a zakončen zkouškou.

Co dělá, jak pomáhá: Může pomoci se sepsáním různých žádostí a jejich podáním na soud, svědčit u soudu v nejlepším zájmu dítěte, pomáhat rodině s hledáním bydlení, práce, vyřizováním školy a s dalšími záležitostmi důležitými pro fungování rodiny. Pomáhá rodinám, kde se vyskytne problém, lidem s postižením, lidem ze *sociálně znevýhodněného prostředí* a podobně. Náplní práce sociálního pracovníka je také pomoc rodině, například zprostředkováním kontaktu na odborná pracoviště, která se zabývají podporou a provázením ohrožených dětí a jejich rodin.

Kde může působit: Může to být zaměstnanec orgánu sociálněprávní ochrany dětí, zaměstnanec města, organizace pomáhající občanům, zaměstnanec věznice, dětského domova (strana 12), azylového domu (strana 11), domu na půl cesty (strana 13) či dalších neziskových organizací.

Cena: Sociální pracovník je vždy hrazen ze zdrojů svého zaměstnavatele (městský úřad, organizace, kde pracuje).

Soudce

Kdo je to: Představuje třetí, nezájatou stranu, která spravedlivě rozhoduje spory.

Jaké má vzdělání: Má vysokoškolské *magisterské* nebo *doktorské* vzdělání v oboru právo, získává soudní praxi a poté skládá odbornou justiční zkoušku. Do funkce soudce může být navržen po dosažení věku 40 let a musí jej jmenovat prezident republiky.

Co dělá, jak pomáhá: Rozhoduje spory. Měl by být nezájatý a nestranný, jedná spravedlivě. Nesmí rozhodovat ve věcech, které se jej nějakým způsobem osobně týkají.

Kde může působit: Působí u soudu. Soud má několik stupňů – okresní, krajský, vrchní, Nejvyšší soud ČR, Nejvyšší správní soud.

Jak jej mohu získat: Pokud chcete, aby váš spor rozhodl soudce, je nutné dát podání na soud. Podáním může být například žaloba, *návrh na exekuci*, *návrh na rozvod* a podobně.

Cena: Cenu soudu nelze určit předem.

Soudní vykonavatel

Kdo je to: Jako vykonavatel soudních rozhodnutí se stará na soudech o vykonání exekucí.

Jaké má vzdělání: Soudní vykonavatel nepotřebuje žádné vyšší vzdělání, protože nemá samostatné rozhodovací právo (to má pouze soudce).

Kde může působit: Je to zaměstnanec soudu.

Cena: Jeho práce je hrazena ze státního rozpočtu.

Speciální pedagog

Kdo je to: Odborník zabývající výchovou a vzděláváním osob se znevýhodněním v oblasti zdraví (postižení, nemoc).

Jaké má vzdělání: Má vysokoškolské vzdělání v oboru *speciální pedagogika*.

Co dělá, jak pomáhá: Cílem jeho práce je ulehčit lidem s postižením život ve společnosti. Poskytuje poradenství rodičům i škole, podílí se na tvorbě *individuálních vzdělávacích plánů dětí*, doporučuje vhodné *kompensační pomůcky*.

Kde může působit: Školy nejrůznějších typů a stupňů, mateřské školy, poradny (pedagogicko-psychologické poradny) (strana 16), speciálně pedagogické centrum (strana 19), neziskové organizace a další poradenská působiště.

Jak jej mohou získat: Nejjednodušším způsobem je návštěva speciálního pedagoga ve speciálně pedagogickém centru (SPC strana 19) nebo v pedagogicko-psychologické poradně (PPP strana 16). Pokud působí na škole, kam chodí vaše dítě (informaci podá třídní učitel či ředitel školy), je možné jej kontaktovat tam.

Jak probíhá vyšetření v PPP: Součástí vyšetření dítěte v pedagogicko-psychologické poradně je rozhovor s dítětem i s rodiči. Rodiče obvykle vyplňují dotazník o dítěti, dítě absolvuje různé testy dle důvodu návštěvy a případných obtíží dítěte. K vyšetření dítěte musí vždy dát souhlas rodič (zákonný zástupce). PPP poskytuje informace o vyšetření dítěte rodiči a ten se pak může rozhodnout, zda tyto informace poskytne někomu dalšímu (škola, lékař). Případně PPP vydává doporučení do škol pro zlepšení podmínek dítěte ve školním prostředí. Vyšetření v PPP je zdarma.

Cena: Práce je hrazena ze státních zdrojů či ze soukromých zdrojů. Pro klienty bývá ve většině případů zdarma.

Školní metodik prevence

Kdo je to: Pedagog, který se snaží zabránit *rizikovému chování* dětí. Koordinátorem školních metodiků prevence je pracovník pedagogicko-psychologické poradny – oblastní metodik prevence (dříve okresní metodik prevence).

Jaké má vzdělání: Je to absolvent pedagogické fakulty vysoké školy.

Co dělá, jak pomáhá: Spolupracuje s dalšími odborníky ve škole (psycholog, výchovný poradce, speciální pedagog, učitelé) a jeho úkolem je vytváření a vyhodnocování programů a aktivit školy, které by měly zabránit nežádoucímu chování žáků, jako je například vandalismus, závislost na návykových látkách, *gamblerství* mladistvých, prostituce a sexuální zneužívání, záškoláctví, šikana, kriminální činnost a další riziková chování.

Kde může působit: Může působit ve škole.

Jak jej mohou získat: Informace vám poskytne třídní učitel nebo ředitel školy.

Cena: Jako zaměstnanec školy či poradny je placen ze státních zdrojů.

Vychovatel

Kdo je to: Je to člověk, který se věnuje dětem všude jinde než ve škole, například v družině, v domově mládeže, v dětském domově, v internátu, ve výchovném ústavu a dalších.

Jaké má vzdělání: Má vzdělání v oboru vychovatel nebo minimálně středoškolské pedagogické vzdělání.

Co dělá, jak pomáhá: Jeho pracovní náplní je výchova a vzdělávání dětí, rozvoj jejich znalostí a dovedností. Organizuje činnost dětí v zařízení, realizuje různé projekty, stará se o chod daného zařízení a kontroluje dodržování daného režimu.

Kde může působit: Dětské domovy, výchovné ústavy, domovy mládeže, školní družiny, školy v přírodě, tábory, věznice.

Cena: Jedná se o státního zaměstnance, který je odměňován ze státních zdrojů, v případě soukromého zařízení z prostředků tohoto zařízení.

Výchovný poradce

Kdo je to: Odborník působící ve škole, který se věnuje pomoci žákům se *specifickými vzdělávacími potřebami* a nadaným žákům. Pomáhá dětem rozhodnout se, kterou profesní cestou se vydat.

Jaké má vzdělání: Absolvent pedagogického či psychologického oboru vysoké školy.

Co dělá, jak pomáhá: Vyhledává žáky, kteří by mohli mít obtíže se zařazením do kolektivu, zprostředkovává *diagnostiku* žáků se specifickými vzdělávacími potřebami, věnuje se nadaným žákům, poskytuje *kariérní poradenství* a věnuje se dětem cizinců, pokud je to potřeba. Spolupracuje s nejrůznějšími institucemi, jako je PPP (strana 16), SPC (strana 19), úřad práce, a s osobami, zejména učiteli a rodiči.

Kde může působit: Působí ve škole.

Jak jej mohu získat: O působnosti výchovného poradce ve škole se dozvíte od třídního učitele, případně ředitele školy.

Cena: Je placen ze státních zdrojů.

INSTITUCE A SLUŽBY VĚNUJÍCÍ SE PÉČI O DĚTI A JEJICH RODINY

Azylový dům

Komu je zařízení určeno: Azylové domy v České republice jsou obvykle rozděleny na azylové domy pro matky s dětmi, azylové domy pro muže, azylové domy pro ženy, azylové domy pro páry. Zařízení je určeno lidem v nouzi, kteří se ocitli bez přístřeší a prostředků na živobytí. Zvláštním druhem azylových domů je dům pro oběti domácího násilí, který má utajenou adresu.

Činnost zařízení: Ubytování v azylovém domě je poskytováno pouze na přechodnou dobu, obvykle půl roku až rok a klient musí striktně dodržovat režim, který je v domě určen. Jedná se například o spolupráci se sociální pracovníci na zlepšení vlastní situace, režim pobytu venku, účast na různých aktivitách, podílení se na chodu domu a podobně. Azylové domy zpravidla poskytují i ošacení, možnost vaření, odborné sociální poradenství, doprovody na úřady, do institucí a další. Snahou zaměstnanců je, aby se klient co nejrychleji postavil na vlastní nohy a mohl dům opustit.

Kdo zde může pracovat: Sociální pracovník, vychovatel, terapeut, psycholog.

Cena: Cena za ubytování a další služby v azylovém domě je stanovena částkou za dospělé osobu na den. Mnohé azylové domy klientům pomohou se získáním sociálních dávek, ze kterých lze ubytování platit.

CzechPoint

Komu je služba určena: Široké veřejnosti.

Náplň služby: CzechPointy se vyskytují na městských či obecních úřadech a magistrátech a na pobočkách České pošty. Některá města mají i speciální CzechPoint pobočky, například v nákupních centrech. Na těchto místech si můžeme nechat ověřit podpis či kopii nějakého dokumentu, požádat o výpis z bodového rejstříku řidiče, výpis z katastru nemovitostí, insolvenčního rejstříku, rejstříku trestů a podobně.

Kdo zde může pracovat: Úředník.

Cena: Služby jsou zpoplatněny.

Dětské centrum – dětský domov pro děti do 3 let

Komu je zařízení určeno: Zařízení je určeno dětem do tří let věku vyžadujícím zdravotní, sociální nebo zdravotně-sociální péči v nepřetržitém provozu. Některá zařízení jsou schopna zabezpečit pobyt rodičům dětí, těhotným ženám a nezletilým dívkám i zájemcům o náhradní rodinnou péči.

Činnost zařízení: Jedná se o zdravotnické zařízení, ve kterém pracují odborní pracovníci. V současné době jsou zde umísťovány děti se zdravotním znevýhodněním, které nevyžaduje vysoce specializovanou péči. Některá zařízení pomáhají nezletilým těhotným dívkám s jejich těžkou situací, ženám, které mají zájem o utajený porod, lidem, kteří mají zájem o *osvojení dítěte* či převzetí dítěte do *pěstounské péče*. Na krátký čas mohou rodiče s dítětem pobývat v přechodných domácnostech za tím účelem zřízených, aby si na sebe zvykli a naučili se společně žít dříve, než odejdou do skutečného domova. Zařízení obvykle poskytují také poradenství *biologickým* i náhradním *rodičům*.

Kdo zde může pracovat: Dětský lékař, zdravotní sestry, sociální pracovník, psycholog, speciální pedagog.

Cena: Dětské domovy pro děti do 3 let (dětská centra) jsou zřizovány kraji a městy, služby jsou poskytovány z rozpočtu zřizovatele.

Dětské krizové centrum (DKC)

Komu je zařízení určeno: Dětem v obtížné životní situaci, dětem v akutní nouzi (vyžadujícím okamžitou pomoc), dětem zneužívaným, zanedbávaným anebo týraným, ohroženým dětem a mladistvým.

Činnost zařízení: Péče o děti, diagnostika, terapie, odborné poradenství.

Kdo zde může pracovat: Sociální pracovník, psycholog, psychoterapeut, vychovatel.

Cena: Činnost DKC bývá hrazena prostřednictvím státních příspěvků a pro klienty jsou služby zdarma.

Dětský domov

Komu je zařízení určeno: Dětský domov je určen dětem ve věku od tří let. Mohou zde zůstat do dovršení dospělosti, se souhlasem ředitele dětského domova až do ukončení studia.

Činnost zařízení: Žijí zde děti, které z různých důvodů nemohou žít ve vlastní či náhradní rodině. Děti jsou rozděleny do rodinných skupin, ve kterých společně fungují. U sourozenců je vždy maximální snaha o umístění do stejné skupiny.

Dětský domov se školou: Dětský domov se školou je zpravidla určen dětem od šesti let do doby, než dovrší povinnou školní docházku. Jedná se o děti, které potřebují léčebnou péči nebo o děti s vážnými výchovnými problémy. Součástí dětského domova je škola, takže děti neopouštějí zařízení. Pokud se zdravotní nebo výchovné problémy vyřeší, mohou chodit do běžné školy.

Kdo zde může pracovat: Vychovatel, pedagog, speciální pedagog, sociální pracovník, psycholog.

Cena: Dětské domovy jsou zařízením krajských úřadů a jejich služby hradí zřizovatel.

Diagnostický ústav

Komu je zařízení určeno: Je určeno dětem od tří do osmnácti let a cílem pobytu dítěte je jeho diagnostika a doporučení k případným opatřením.

Činnost zařízení: Děti zde pobývají obvykle osm týdnů, během kterých jsou pozorovány, vyšetřovány, a na základě pobytu pak pracovníci diagnostického ústavu vydávají doporučení, kde by se dítě mělo vzdělávat, zda by mělo žít nadále u rodičů a případně navštěvovat nějakou *ambulantní péči* nebo by mělo být umístěné do některého z pobytových zařízení.

Kdo zde může pracovat: Vychovatel, pedagog, speciální pedagog, sociální pracovník, psycholog.

Cena: Diagnostické ústavy jsou státním zařízením a rodiče mohou platit příspěvek na úhradu péče.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením

Komu je zařízení určeno: Osobám se znevýhodněním v oblasti zdraví (postižení, nemoc), které potřebují pomoc jiné osoby.

Činnost zařízení: Komplexní péče o klienty – ubytování, strava, pomoc při zvládnání hygienických úkonů, kontakt se společenským životem, výchova a vzdělávání klientů a další.

Kdo zde může pracovat: Sociální pracovník, pečovatel, pracovník v sociálních službách, zdravotník, psycholog, speciální pedagog.

Cena: Cenu hradí klient. Částka je stanovena cenou za den pobytu v domově včetně stravy.

Domovy pro seniory

Komu je zařízení určeno: Seniorům, kteří potřebují pomoc druhé osoby.

Činnost zařízení: Péče o klienty, pomoc při zvládnání běžných denních úkonů, jako je stravování, hygiena, sebeobsluha, polohování nepohyblivých klientů, aktivizace, náplň volného času a tak dále.

Kdo zde může pracovat: Pečovatel, sociální pracovník, zdravotník, pracovník v sociálních službách, speciální pedagog, psycholog.

Cena: Cenu hradí klient. Částka je stanovena cenou za den pobytu v domově včetně stravy.

Domovy se zvláštním režimem

Komu je zařízení určeno: Osobám dlouhodobě nemocným, osobám závislým na návykových látkách, osobám trpícím demencí a dalším osobám vyžadujícím péči druhé osoby.

Činnost zařízení: Péče o klienty, pomoc při zvládnání běžných denních úkonů, jako je stravování, hygiena, sebeobsluha, polohování nepohyblivých klientů, aktivizace (motivace k vlastní činnosti), náplň volného času a tak dále.

Kdo zde může pracovat: Pečovatel, sociální pracovník, zdravotník, pracovník v sociálních službách, speciální pedagog, psycholog, terapeut.

Cena: Cenu hradí klient. Částka je stanovena cenou za den pobytu v domově včetně stravy.

Domy na půl cesty

Komu je zařízení určeno: Domy jsou určeny mladým lidem do šestadvaceti let, kteří mají akutní potíže, především osobám opouštějícím dětský domov, výchovný ústav, diagnostický ústav, osobám drogově závislým, lidem bez přístřeší a osobám propuštěným z výkonu trestu odnětí svobody. Jedná se o druh azylového domu.

Činnost zařízení: Dům představuje přechodný pobyt mezi zařízením, které osoba opouští, a běžným životem. Pracovníci domova pomáhají klientům se zařazením do společenského života, s hledáním zaměstnání a řádného bydlení, s postavením se na vlastní nohy.

Kdo zde může pracovat: Sociální pracovník, psycholog, terapeut.

Cena: Ubytování v domě je zpoplatněno.

Chráněné bydlení

Komu je zařízení určeno: Osobám se znevýhodněním v oblasti zdraví (zdravotní postižení).

Činnost zařízení: Jedná se o skupinové nebo individuální bydlení. Pracovník služby klienty učí návykům vedoucím ke zvládnutí běžných činností, jak hospodařit s penězi, pečovat o domácnost, jak a co vařit, nakupovat a obstat při jednání na úřadech.

Kdo zde může pracovat: Sociální pracovník.

Cena: Služba je zpoplatněna. Klient hradí pobyt, cena je stanovena za den pobytu a další služby jsou zpoplatněny cenou za hodinu.

Kontaktní centrum, K-centrum (nízkoprahové zařízení)

Komu je zařízení určeno: Osobám závislým na návykových látkách, případně osobám ohroženým touto závislostí.

Činnost zařízení: Pracovníci se snaží o zmírnění či odstraňování následků užívání návykových látek, například pomocí výměny starých injekčních stříkaček za nové, poskytnutí hygienického zázemí a podobně.

Kdo zde může pracovat: Psycholog, sociální pracovník, terapeut.

Cena: Služby jsou zdarma.

Krizová telefonní linka

Komu je služba určena: Krizová linka je určena lidem, kteří pociťují akutní krizi a potřebují ji řešit. Může jít o kohokoliv s jakýmkoliv problémem.

Náplň služby: Pracovníci na telefonní lince poskytují pomoc, poradenství, podporu a povzbuzení lidem, kteří jim zavolají. Některé linky jsou v provozu nonstop (neustále), některé mají omezenou dobu, kdy lze zatelefonovat, některé linky jsou určeny pouze dětem, některé jsou zaměřené pouze na určitou skupinu problémů a tak dále. V případě, že telefonická konzultace není pro řešení problému dostačující, doporučí pracovníci linky klientovi příslušnou službu v místě jeho bydliště či v blízkém okolí.

Kdo zde může pracovat: Psycholog, sociální pracovník, speciální pedagog, právník, terapeut, lékař, pedagog a další.

Cena: Některé linky jsou zdarma a některé jsou zpoplatněny dle telefonního tarifu volajícího jako běžný hovor.

Krizové (intervenční) centrum

Komu je zařízení určeno: Je určeno lidem, kteří se ocitli v krizové situaci a nevědí si rady s tím, jak tuto situaci vyřešit.

Činnost zařízení: V zařízení pracují odborníci, kteří jsou obvykle připraveni se okamžitě nebo téměř okamžitě věnovat klientovi, který přichází. Poskytují mu povzbuzení, podporu a pomoc, vyslechnou jeho problém a snaží se jej vyřešit nebo nabídnout službu či instituci v blízkém okolí, která se bude klientovi při řešení jeho problému věnovat.

Kdo zde může pracovat: Psycholog, psychoterapeut, psychiatr, sociální pracovník, právník a další.

Cena: Centra jsou pro klienty zdarma.

Mateřské centrum

Komu je zařízení určeno: Centrum sdružuje zpravidla osoby na rodičovské dovolené, zejména matky a jejich děti, případně další rodinné příslušníky, za účelem společného trávení volného času.

Činnost zařízení: Mateřské centrum plní společenskou a výchovně-vzdělávací funkci. Programy mateřského centra se zaměřují nejen na volnočasové aktivity pro děti (výlety, hry, dětská odpoledne a podobně), ale i na svépomocné vzdělávací aktivity rodinných příslušníků, především žen na mateřské dovolené, které při pobytu s dítětem doma ztrácejí kontakt s veřejným životem.

Kdo zde může pracovat: Dobrovolníci – matky na mateřské a rodičovské dovolené a odborníci, kteří vedou kurzy, přednášky a podobně.

Cena: Návštěva centra je zdarma. Centra jsou placena ze státních dotací, ale vzdělávací a pobytové aktivity mohou být zpoplatněny.

Na aktivity mateřských center navazují **rodinná centra**, jejichž programy jsou zaměřeny na více generací v rodině. Centra, která jsou otevřená a přístupná všem lidem žijícím v jejich okolí za účelem konání různých společných aktivit, vzájemné pomoci nebo poskytování sociálních služeb, se nazývají **komunitní centra**.

Nízkoprahová denní centra

Komu je zařízení určeno: Jsou určená především lidem bez přístřeší.

Činnost zařízení: Jedná se o sociální službu, která zpravidla nabízí sociálněprávní poradenství, stravu a možnost využít zázemí k vykonání osobní hygieny. Některá zařízení nabízejí navíc ošacení či ubytování.

Kdo zde může pracovat: Pracovník v sociálních službách, sociální pracovník, zdravotník, právník, vychovatel, speciální pedagog, psycholog

Cena: Nízkoprahová zařízení jsou zdarma.

Noclehárny

Komu je zařízení určeno: Lidem bez přístřeší.

Činnost zařízení: Umožnění přenocování, poskytnutí hygienických prostředků a stravy. Pracovníci zařízení se snaží klienty motivovat ke zlepšení životní situace. Klienti nesmějí být pod vlivem omamných látek či alkoholu.

Kdo zde může pracovat: Sociální pracovník.

Cena: Cena je stanovena částkou za přenocování a stravu.

Občanská poradna

Komu je zařízení určeno: Je určeno každému, kdo se ocitne v situaci, kdy potřebuje pomoc odborníka v záležitostech, kterým sám nerozumí nebo si není jistý možným řešením. Může se jednat především o problémy týkající se sociální a právní oblasti (sociální dávky, pracovní právo, pojištění, dluhy a finance, bydlení, rodinné vztahy, trestní právo a další).

Činnost zařízení: V občanské poradně je poskytováno poradenství. Pracovník pomáhá se sepsáním různých dokumentů (formulářů, smluv, žalob), vysvětlí, co se píše v úředních dokumentech, může doporučit další příslušnou službu dostupnou v blízkém okolí.

Kdo zde může pracovat: Sociální pracovník, právník.

Cena: Občanské poradny jsou zdarma.

Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)

Komu je zařízení určeno: Klientem orgánu jsou děti a rodiny, náhradní rodiče, zájemci o náhradní rodičovství, ale také občané, již mají pocit, že se některým dětem děje něco, co by se jim dít nemělo (zanedbání péče a podobně). Klienti se obracejí na OSPOD dle místa bydliště dítěte, působící buď na obecním úřadu, městském úřadu (magistrátu) nebo úřadu městské části.

Činnost zařízení: Pracovník orgánu sociálně-právní ochrany dětí dbá na nejlepší zájem dítěte a jeho dobro, zastupuje stát v nejrůznějších záležitostech týkajících se dítěte, vyhodnocuje péči o dítě a snaží se jej ochránit od nežádoucích vlivů.

Kdo zde může pracovat: Sociální pracovník, kurátor.

Cena: Jedná se o státní orgán. Péče pracovníků je zdarma, hrazena je státem.

Pečovatelská služba

Komu je služba určena: Rodinám s dítětem s postižením, seniorům, dlouhodobě nemocným osobám a dalším osobám se sníženou soběstačností.

Náplň služby: Zařízení poskytuje buď terénní služby u klienta doma či ambulantní služby. Nabízí obvykle pomoc při zvládnutí sebeobsluhy, hygieny, stravování včetně poskytování stravy, kontakt se společenským životem a pomoc s vyřizováním úředních záležitostí, doprovody, péče o domácnost (praní, nákupy, úklid) a další.

Kdo zde může pracovat: Pečovatel, pracovník v sociálních službách, sociální pracovník, zdravotník, psycholog, terapeut.

Cena: Služby jsou zpoplatněny.

Pedagogicko-psychologická poradna (PPP)

Komu je zařízení určeno: Jedná se o školské poradenské zařízení, které je určeno především dětem, které mají výchovně-vzdělávací obtíže. Někdy návštěvu zařízení vyhledají rodiče sami, někdy ji doporučí učitel či lékař, ale je vždy pouze na rodiči, zda s dítětem zařízení navštíví.

Činnost zařízení: Hlavní činností zařízení je *diagnostika* dítěte, případně psychologická a speciálně pedagogická pomoc dětem, rada rodičům, jak postupovat, co dělat, nalézání cesty, jak s dítětem pracovat a komunikovat. K diagnostickému vyšetření musí vždy dát písemný souhlas zákonný zástupce dítěte a poradna může výsledky sdělit pouze rodičům. Je pak na rodičích, zda chtějí tyto výsledky sdělit nějaké další straně. Některé poradny nabízejí i pracovní a terapeutické skupiny pro specifické skupiny dětí.

Jak probíhá vyšetření v PPP: Součástí vyšetření dítěte v pedagogicko-psychologické poradně je rozhovor s dítětem i s rodiči, rodiče obvykle vyplňují dotazník o dítěti, dítě absolvuje různé testy dle důvodů návštěvy a případných obtíží dítěte. K vyšetření dítěte musí vždy dát souhlas rodič (zákonný zástupce). PPP poskytuje informace o vyšetření dítěte pouze rodiči a ten se pak může rozhodnout, zda tyto informace poskytne někomu dalšímu (škola, lékař a další).

Kdo zde může pracovat: Psycholog, speciální pedagog, terapeut.

Cena: Vyšetření a péče pedagogicko-psychologické poradny je zdarma.

Podpora samostatného bydlení

Komu je služba určena: Mladistvým, kteří přicházejí z ústavního zařízení, jako je dětský domov, osobám s postižením, seniorům, dlouhodobě nemocným osobám a dalším osobám se sníženou soběstačností.

Náplň služby: Příprava klienta na samostatné bydlení tak, aby v budoucnu mohl být nezávislý a využíval co nejméně služeb. Pracovník služby klienty učí, jak hospodařit s penězi, pečovat o domácnost, jak a co vařit, nakupovat a obstat při jednání na úřadech – tomuto říkáme *sociální rehabilitace*.

Kdo zde může pracovat: Sociální pracovník.

Cena: Služba je zpoplatněna.

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy

Komu je zařízení určeno: Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, dříve manželská poradna, je určena rodinám, manželům a partnerům, kteří prožívají nějakou partnerskou či rodinnou krizi.

Činnost zařízení: Zařízení obvykle poskytují psychologickou a terapeutickou péči v oblasti mezilidských vztahů, sociálněprávní poradenství v oblasti rodinného práva, odborníci se snaží své klienty nasměrovat tak, aby byli schopni se rozhodnout, jak svou situaci řešit, případně pomohou s následným řešením. Pracovníci pomáhají vztahy nejen stmelit, ale celkově ozdravit. Někdy partneři vyhodnotí, že by pro ně bylo lepší ve vztahu již nesetrvávat – v takovém případě může poradna nabídnout poradenství v oblasti rozchodu a rozvodu, psychologickou péči o partnery i děti a nasměrování, jak zvládnout novou životní situaci.

Kdo zde může pracovat: Terapeut, psycholog, sociální pracovník, právník.

Cena: Péče v poradně bývá obvykle zdarma. Některé poradny klient po určitém počtu návštěv hradí.

Praktická škola

Komu je zařízení určeno: Praktickou školu obvykle navštěvují absolventi speciálních základních škol, děti, které dochodily běžnou základní školu do nižšího ročníku než devátého a již se v základní škole nemohou déle vzdělávat, děti s postižením a děti, které se z nejrůznějších důvodů nemohou vzdělávat na jiném typu školy.

Činnost zařízení: Praktická škola je v podstatě střední stupeň vzdělávání. Přípravuje žáky k vykonávání jednoduchých činností tak, aby se v budoucnosti mohli v rámci svých možností uplatnit na trhu práce.

Kdo zde může pracovat: Pedagog, speciální pedagog, asistent pedagoga, školní metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog, osobní asistent.

Cena: Pokud se jedná o státní školu, je vzdělávání zdarma.

Probační a mediační služba (PMS)

Komu je služba určena: Pachatelům trestných činů, obětem trestných činů, společnosti všeobecně.

Náplň služby: Zařízení se zabývá *alternativními tresty* pro pachatele trestných činů, především těch méně závažných nebo v případě, že je pachatelem mladistvý, snaží se o nápravu obviněného a motivaci k neporušování zákonů. Působí preventivně na společnost jako celek. Pomáhá obětem trestných činů. Provádí *mediace*.

Kdo zde může pracovat: Sociální pracovník, mediátor, právník.

Cena: Služby jsou zdarma.

Průvodcovské a předčitatelské služby

Komu je služba určena: Osobám se sníženou komunikační schopností v důsledku postižení nebo věku (osoby se znevýhodněním v oblasti zraku, sluchu, mentálního postižení, staří lidé, kteří se již tolik neorientují ve společnosti).

Náplň služby: Doprovody, předčítání dokumentů (nevidomým), tlumočení do znakového jazyka nebo přepis mluvené řeči do psané (neslyšící) a podobně. Služby mohou být poskytovány terénně či ambulantně, například pomocí mobilního telefonu, počítače s webkamerou.

Kdo zde může pracovat: Pracovník v sociálních službách, sociální pracovník, tlumočnick.

Cena: Služby jsou zpravidla zpoplatněny. Někdy je zdarma poskytují dobrovolníci.

Raná péče

Komu je služba určena: Dětem s postižením od narození do sedmi let věku a jejich rodičům.

Náplň služby: Pomáhá odstraňovat nepříznivé jevy, které s sebou přináší narození dítěte se znevýhodněním v oblasti zdraví (nemoc, postižení). U dítěte se znevýhodněním, jako je například postižení, se snaží podporovat vývoj dítěte s ohledem na typ postižení, naučit se s ním žít běžný život a co nejvíce dané postižení *kompensovat*. Nabízí terapeutickou činnost a sociálněprávní poradenství. Služby mohou být ambulantní anebo terénní, to znamená, že pracovník dochází přímo do rodiny domů.

Kdo zde může pracovat: Psycholog, speciální pedagog, sociální pracovník.

Cena: Obvykle jsou základní služby zdarma a v nabídce jsou i doplňkové služby, jež hradí rodiče.

Respitní péče

Komu je služba určena: Všem, kteří dlouhodobě a celodenně pečují o osobu se znevýhodněním v oblasti tělesného či duševního postižení.

Náplň služby: Jde o přechodné převzetí péče o osobu se znevýhodněním v oblasti postižení tak, aby si pečující osoba mohla krátkodobě odpočinout. Formy péče jsou různé, záleží především na klientele. V případě dětí se může jednat například o víkendový pobyt či tábor, v případě seniorů mohou pracovníci služby docházet do domácnosti.

Kdo zde může pracovat: Pečovatel, pracovník v sociálních službách, sociální pracovník, ošetřovatel, zdravotník, psycholog, speciální pedagog.

Cena: Cena je individuální, záleží na délce péče a na tom, zda je pečováno o dítě, či dospělého, a na dalších okolnostech. Služba je hrazena rodinou.

Služby následné péče

Komu je služba určena: Osobám závislým na návykových látkách, které absolvovaly léčbu nebo se právě léčí, abstinujícím osobám a osobám s duševním onemocněním.

Náplň služby: Podpora klienta při úplné zdrženlivosti (abstinenci), motivace ke zlepšení životního stylu, pomoc s pracovním uplatněním klienta, podpora při získávání nových sociálních kontaktů a terapie.

Kdo zde může pracovat: Terapeut, psycholog, sociální pracovník.

Cena: Služby jsou zpoplatněny.

Sociálně terapeutické dílny

Komu je zařízení určeno: Osobám se znevýhodněním v oblasti zdraví (postižení, nemoc), kterým toto znevýhodnění znemožňuje uplatnění na běžném trhu práce.

Činnost zařízení: Podpora sociálního kontaktu jedince, podpora pracovních návyků, rozvoj manuální zručnosti, pomoc s osobní hygienou, poskytnutí stravy, nácvik soběstačnosti.

Kdo zde může pracovat: Speciální pedagog, pečovatel, sociální pracovník, psycholog, logoped, zdravotník.

Cena: Sociálně terapeutické dílny jsou zpravidla poskytovány zdarma.

Speciálně pedagogické centrum (SPC)

Komu je zařízení určeno: Jedná se o školské poradenské zařízení, které poskytuje poradenství žákům se *speciálními vzdělávacími potřebami*, žákům ze *sociálně vyloučeného prostředí*, *integrovaným žákům* na běžnou základní školu, jejich rodičům, učitelům, případně asistentům pedagoga či osobním asistentům dítěte.

Činnost zařízení: Speciálně pedagogická centra nabízejí diagnostiku, případně *intervenci* speciálně pedagogickou a psychologickou. Většina speciálně pedagogických center bývá zaměřena na specifickou skupinu dětí (dětí se znevýhodněním v některé oblasti zdraví – mentální postižení, tělesné postižení, sluch, zrak, řeč). Pracovníci centra po diagnostice mohou tvořit individuální plán žáka, vyhledávají vhodné *zvláštní pomůcky*, vysvětlují práci se zvláštními pomůckami, zajišťují případné půjčení zvláštních pomůcek, umožňují *rehabilitaci* dítěte, poskytují *kariérní poradenství*. Pracovníci obvykle spolupracují nejen s dítětem a jeho rodinou, ale také s učitelem a případným asistentem.

Kdo zde může pracovat: Speciální pedagog, psycholog.

Cena: Péče speciálně pedagogického centra je zdarma.

Speciální škola

Komu je zařízení určeno: Zařízení je určeno dětem se *speciálními vzdělávacími potřebami*, především dětem se znevýhodněním v oblasti intelektu, dětem se znevýhodněním v oblastech zdraví, jako je tělesné postižení, postižení zraku, sluchu, *imobilita*, *poruchy autistického spektra*, dětem se *specifickými poruchami učení a chování*, dětem, které se obtížně vzdělávají na běžných základních školách.

Činnost zařízení: Cílem činnosti speciální (základní, mateřské, střední) školy je příprava žáka na život, snaha o osvojení hygienických a stravovacích návyků, zvládnutí sebeobsluhy, rozvoj osobnosti, zlepšení *jemné a hrubé motoriky*, vzdělávání a snaha o spokojený život žáků ve společnosti.

Kdo zde může pracovat: Pedagog, speciální pedagog, asistent pedagoga, školní metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog, osobní asistent.

Cena: Pokud se jedná o státní školu, je vzdělávání zdarma.

Středisko výchovné péče (SVP)

Komu je zařízení určeno: Jedná se o školské poradenské zařízení, které nabízí pomoc a poradenství dětem a mladistvým s poruchou chování, dětem ohroženým poruchou chování, jejich rodičům a škole.

Činnost zařízení: Péče ve středisku může být buď *ambulantní*, či *pobytová*, je založena na bázi dobrovolnosti dítěte. Obvykle se ve středisku řeší rizikové chování, jako například *delikvence*, útoky z domova, konflikty v rodině, sebepoškozování, agresivita, krádeže, lhaní a další.

Kdo zde může pracovat: Pedagog, speciální pedagog, psycholog, vychovatel.

Cena: Péče může být zdarma i zpoplatněna. Pobyty jsou hrazeny zákonným zástupcem.

Terapeutická komunita

Komu je zařízení určeno: Osobám závislým na návykových látkách, které se chtějí závislosti zbavit a opětovně začlenit do společnosti.

Činnost zařízení: Jde o ubytovací zařízení, kde se klienti společně podílejí na chodu zařízení, pracují, podstupují různé terapie, jsou vedeni k úplné zdrženlivosti (abstinci) a zdravému životnímu stylu. Před vstupem do komunity klient zpravidla absolvuje *detox*. V zařízení je poskytováno i sociálně-právní poradenství.

Kdo zde může pracovat: Terapeut, psycholog, sociální pracovník.

Cena: Služby jsou placené. Cena je stanovena za měsíční pobyt dle fáze terapeutického programu, kterou klient aktuálně prochází.

Tísňová péče

Komu je služba určena: Osobám, které jsou ohrožené náhlou změnou zdravotního stavu nebo samotou.

Náplň služby: Klient tísňové péče s sebou neustále nosí zařízení, díky kterému může komunikovat s dispečinkem. Pracovník dispečinku pak může ihned zavolat pomoc, zkontaktovat hasiče, záchranku, policii či rodinu.

Kdo zde může pracovat: Pracovník dispečinku.

Cena: Klient si musí zakoupit komunikační zařízení a uhradit cenu služby.

Tlumočnické služby

Komu je služba určena: Osobám se sníženou komunikační schopností především v důsledku zrakového nebo sluchového postižení.

Náplň služby: Doprovody, předčítání dokumentů (nevidomým), tlumočení do znakového jazyka nebo přepis mluvené řeči do psané (neslyšící) a další. Služby mohou být poskytovány terénně či ambulantně, například pomocí mobilního telefonu, počítače s webkamerou.

Kdo zde může pracovat: Sociální pracovník, tlumočnick.

Cena: Služby jsou zpravidla zpoplatněny. Na úřadě, ve škole či u lékaře jsou však zdarma.

Úřad práce

Komu je zařízení určeno: Úřad práce můžeme rozdělit na dvě sekce, jednou z nich je hledání zaměstnání a druhou je státní sociální podpora. Úřad práce je tedy určen lidem, kteří se zajímají o zaměstnání, a lidem, kteří se ocitli ve finanční nouzi a potřebují si vyřídit sociální dávky.

Činnost zařízení: Registrují se zde uchazeči o zaměstnání, kteří chodí na pravidelné schůzky s pracovníky úřadu a snaží se s nimi nalézt zaměstnání nové. Tito uchazeči o zaměstnání zpravidla dostávají podporu v nezaměstnanosti. Dále úřad zprostředkovává dávky státní sociální podpory, které jsou vypláceny ze sociálního pojištění. Jedná se o různé příspěvky (na děti, na bydlení) či dávky hmotné nouze. Úřady práce obvykle zaměstnávají právníka zaměřeného na pracovní právo, který poskytuje poradenství v pracovní oblasti.

Kdo zde může pracovat: Sociální pracovník, úředník, právník.

Cena: Služby úřadu práce jsou zdarma.

Výchovný ústav

Komu je zařízení určeno: Výchovný ústav je určen dětem a mladistvým, obvykle od věku patnácti let, případně dvanácti let, se závažnými poruchami chování. Těmto dětem byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova.

Činnost zařízení: Cílem zařízení je výchova a vzdělávání dětí tak, aby se po opuštění výchovného ústavu byly schopny zapojit do života společnosti. Může se jednat o upevňování nejrůznějších návyků, pomoc se zvládnutím emocí, vzteku a agrese, pomoc se sebeovládáním a zvládnutím zátěžových situací. Výchovné ústavy často spolupracují nejen s dětmi, ale s celou rodinou dítěte.

Kdo zde může pracovat: Vychovatel, psycholog, terapeut, speciální pedagog, sociální pracovník.

Cena: Jedná se o školské zařízení, péče je zdarma.

Zařízení odborného poradenství pro péči o děti

Komu je zařízení určeno: Zařízení je určeno rodičům či osobám odpovědným za výchovu dětí a zájemcům o náhradní rodinnou péči (*osvojení, pěstounská péče*).

Činnost zařízení: Jedná se o samostatné poradenské zařízení nebo rozšířené služby rodinné poradny, které řeší vzájemné vztahy rodičů a jejich dětí a také péči rodičů o děti se znevýhodněním v oblasti zdravotního postižení. Jsou zde poskytovány rady ohledně výchovy, výživy a odpovědi na otázky vyplývající z rodinných, sociálních problémů, ze soužití více generací v souvislosti s péčí o děti. Zařízení poskytuje pomoc a orientaci v podmínkách pro některou z forem náhradní rodinné péče.

Kdo zde může pracovat: Psycholog, pedagog, právník, sociální pracovník.

Cena: Jedná se o zařízení sociálněprávní ochrany dětí, služby jsou poskytovány zdarma.

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP)

Komu je zařízení určeno: Zařízení je určeno především dětem, které potřebují akutní pomoc. Mohou to být děti, které se ocitly bez osoby, která by o ně mohla pečovat, to znamená děti rodičů, kteří náhle zemřeli (dopravní nehoda), děti, které byly nalezeny bez dospělé osoby na ulici, dále děti, které jsou v ohrožení (života a zdraví), děti zneužívané, týrané a zanedbávané a další.

Činnost zařízení: Zajištění základních životních potřeb dítěte – ubytování, strava, ošacení, odborná péče (lékařská, psychologická). Dále zajišťuje dítěti výchovnou péči, přípravu do školy, zájmovou činnost. Rodině dítěte je poskytována podpora při zajištění záležitostí a dovedností potřebných pro péči o dítě.

Kdo zde může pracovat: Vychovatel, pečovatel, psycholog, terapeut, speciální pedagog, sociální pracovník, lékař, zdravotník.

Cena: Jedná se o zařízení sociálněprávní ochrany dětí, služby jsou zdarma.

SLOVNÍČEK

Pojem	Vysvětlení
ADHD syndrom	Porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou (neobvyklou nebo nadměrnou aktivitou, zbrklým a vznětlivým chováním).
Advokátní komora	Profesní skupina, která sdružuje advokáty a advokátní koncipienty a zaručuje kvalitu právních služeb, které advokáti poskytují.
Akreditovaný kurz	Kurz schválený příslušným úřadem nebo orgánem.
Alternativní trest	Jde o trest, který nahrazuje nepodmíněný trest výkonu odnětí svobody, může jít například o obecně prospěšné práce, domácí vězení, peněžitý trest, trest propadnutí majetku, zákaz činnosti, pobytu nebo účasti na nějaké společenské či sportovní akci a podmíněný trest odnětí svobody.
Ambulantní péče	Jedná se o formu péče, kdy klient dochází do zařízení.
Biologický rodič	Matka, která počala dítě, nebo otec, který zplodil dítě. Tedy rodič, jehož geny jsou přenášeny na dítě.
Delikvence	Trestná činnost.
Detox	Jde o zbavení organismu škodlivé (návykové) látky pomocí abstinence (zdrženlivosti). V některých případech drogově závislí potřebují léky na zmírnění abstinenčních příznaků. Detox obvykle probíhá v detoxikačních centrech.
Diagnostika	Diagnostika je proces, který vede ke zjištění a pojmenování odchylek od normy. Jde například o zjištění, že dítě nezvládá některé činnosti, a má tedy nějakou <i>specifickou poruchu učení</i> . Diagnostiku vztahující se ke specifické poruše učení může dítěti udělat pouze pracovník pedagogicko-psychologické poradny (strana 16), případně speciálně pedagogického centra (strana 19). Pracovníci poradny či centra k určení diagnózy používají testy a rozhovory. K diagnostice dítěte musí vždy dát souhlas zákonný zástupce, výsledek je sdělen pouze jemu.
Doktorské vzdělání	Navazuje na <i>magisterské studium</i> . Probíhá pod vedením školitele a je zaměřeno na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v oblasti výzkumu nebo vývoje.
Foniatr	Lékař specializující se na péči o sluch a řeč.
Gamblerství	Chorobná závislost na hraní hazardních her.
Humanitní obory	Obory zabývající se člověkem a společností (filozofie, právo, sociologie, ekonomie a další).
Hypnóza	Hypnóza je změněný stav vědomí, který je možné terapeuticky využít. Používá se převážně k léčení neuróz, poruch spánku, závislostí a řešení dalších psychosomatických obtíží.
Imobilita	Neschopnost osoby se znevýhodněním v různých oblastech postižení samostatně se pohybovat bez <i>zvláštní pomůcky</i> .
Individuální vzdělávací plán (IVP)	Individuální vzdělávací plán se stanoví v případě potřeby především pro individuálně integrovaného žáka, žáka s hlubokým mentálním postižením, případně také pro žáka skupinově integrovaného (strana 3) nebo pro žáka speciální školy (strana 19).
Inkluze	Jedná se v podstatě o dokonalou integraci, tedy o zařazení osoby se znevýhodněním do společnosti tak, aby se mohla plně zúčastňovat veškerých aktivit a činností s použitím co nejméně <i>zvláštních pomůcek</i> .
Integrace	Jde o začleňování osoby se znevýhodněním (postižení, příslušnost k menšině a další.) do společnosti tak, aby překážky v důsledku znevýhodnění byly co nejvíce odstraňovány (například prostřednictvím zvláštních pomůcek, osobního asistenta).
Intervence	Představuje vnější zásah do nějakého procesu za účelem jej ovlivnit, změnit.

Jemná a hrubá motorika	Motorika je všeobecně pohyb člověka. Mezi jemnou motoriku patří především zručnost v ručních pracích, jako je šití, psaní, zapínání knoflíků, hra na hudební nástroj a tak dále. Mezi hrubou motoriku řadíme větší pohyb, jako je chůze, skákání, běh, lezení po čtyřech, plazení a podobně.
Kariérní poradenství	Poradenství jednotlivcům jakéhokoliv věku (i dětem) při rozhodování v otázkách vzdělávání, profesní přípravy, volby zaměstnání v kterékoliv fázi jejich života.
Klinické vyšetření	Základní klinické vyšetření je souhrn úkonů, které lékař provádí za účelem zjištění konkrétního onemocnění.
Klinický logoped	Logoped, který složil státní zkoušku ve 2 oborech – logopedie (strana 5) a surdopedie (rozvoj jedince se sluchovým postižením) a pracuje ve zdravotnickém zařízení nebo má svoji praxi na vlastní právní odpovědnost.
Kompenzace	Náhrada.
Komunita	Je společenství živých bytostí, které sdílejí určitou oblast (omezenou prostorově, jejich společnými zájmy a podobně).
Koncipient	Právník, který vykonává praxi u advokáta, aby získal zkušenosti a znalosti pro vykonání advokátní zkoušky a stal se advokátem.
Krizová pomoc	Psychoterapeutická služba a pomoc v přímém kontaktu nebo po telefonu, zaměřená na akutní potíže člověka se znevýhodněním (postižením) nebo potíže jeho blízkých osob (například rodinných příslušníků) v naléhavých krizových situacích.
Magisterské vzdělání	Vysokoškolské vzdělání zakončené státními zkouškami. Navazuje na bakalářské studium nebo může jít o samostatný studijní program.
Magistrát města	Městský úřad statutárního města. Statutární město je město, které správu organizuje dle základní městské vyhlášky a může se dělit na další samosprávné části.
Mediace	Proces, který pomáhá znesvářeným stranám dojít k nějaké dohodě. Často se jedná o dohodu před rozvodem.
Návrh na exekuci	Návrh na exekuci podává věřitel poté, co dlužník nesplnil svou povinnost, nesplatil věřiteli dlužnou částku.
Nízkoprahové (denní centrum, zařízení pro děti a mládež)	Když je některé zařízení nízkoprahové, znamená to, že je dostupné všem, anonymně a zdarma.
Osvojení	Osvojení nebo také adopce je jednou z forem náhradní rodinné péče, která si dává za cíl založit takový vztah mezi náhradními rodiči a osvojeným dítětem, jaký je přirozený mezi rodiči a dětmi.
Pediatric	Dětské lékařství. Je to obor vnitřního lékařství zabývající se péčí o zdraví kojenců, dětí a mladistvých od narození do osmnácti let. Pediatr je praktický lékař pro děti a dorost.
Poruchy autistického spektra (PAS)	Tak zvaný autismus. Jde o poruchu některých mozkových funkcí a mentálního vývoje. Dítě nerozumí tomu, co zažívá, co vidí a co slyší. Tyto děti mají obvykle narušenou komunikační schopnost, jsou uzavřené do sebe, je pro ně těžké být ve společnosti a navazovat kontakty. Děti jsou <i>diagnostikovány</i> na základě projevů chování. Poruchy autistického spektra mohou mít několik forem, často bývají kombinovány s dalším postižením.
Pěstounská péče	Je jednou z forem náhradní rodinné výchovy. O svěřením dítěte do pěstounské péče rozhoduje soud. Tuto formu náhradní rodinné péče může soud zvolit, pokud o dítě nemůže pečovat žádný z rodičů ani poručník (příbuzný nebo osoba blízká). Takto rozhoduje na dobu, po kterou trvá překážka bránící rodičům v osobní péči o dítě.
Pobytová péče	Forma péče, kdy je klient v zařízení ubytován. Stacionární péče je forma pobytové péče, kdy je klient v zařízení na určitou dobu a poté odchází domů, například na noc či na víkend. Stacionáře mohou být denní, týdenní, měsíční, roční.

Prevence a osvěta	Předcházení nežádoucím jevům a poučení.
Preventivní programy	Jedná se o vzdělávací akce za účelem předcházení nežádoucím jevům. Preventivní programy určené dětem jsou prováděny ve školách za účelem předcházení rizikovému chování dětí a mládeže.
Příspěvek na péči	Dávka státní sociální podpory, kterou vyplácí úřad práce. Dávka je určena lidem se znevýhodněním v oblasti zdraví (postižení, nemoc), případně lidem pečujícím o osobu se znevýhodněním. Dávka by měla sloužit k zaplacení potřebné péče. Může se jednat například o osobního asistenta, nejrůznější služby (předčítatel, tlumočnick, pečovatelská služba, služba podpory samostatného bydlení), ale také o manžela či manželku, kteří pečují o svého druhá.
Psychoterapeutická činnost	Psychoterapeutická činnost je záměrné a cílené používání psychoterapeutických prostředků kvalifikovaným odborníkem – psychoterapeutem – za účelem dosažení rozvoje osobnosti a odstranění, resp. zmírnění psychického či fyzického utrpení jedince.
Psychoterapeutický výcvik	Psychoterapeutický výcvik je výukový a výcvikový proces, při kterém se z osoby bez zkušenosti stává kvalifikovaný psychoterapeut.
Psychiatrická léčebna	Lékařské zařízení se specializací na léčbu závažných duševních onemocnění, obvykle na dlouhou dobu umístěných pacientů.
Rehabilitace	Jinak řečeno náprava. Může jít o nápravu bolavých zad pomocí rehabilitačního cvičení nebo také třeba o nápravu chování odsouzené osoby.
Rizikové chování	Projevy v chování jedince, které společnost vnímá jako negativní či nepřijatelné. Jedná se o porušování mravních, společenských či právních norem daného území. Jde například o trestnou činnost, drogovou závislost, nezaměstnanost, násilnické chování, rasismus, šikanu, alkoholovou závislost, <i>gamblerství</i> , sexuální úchytky, terorismus, týrání dětí, záško-láctví, prostituce.
Sanace rodiny	Práce s rodinou tak, aby fungovala co nejlépe a zmírnilo se ohrožení dítěte, nebo se zabránilo dokonce odebrání dítěte z rodiny, případně se dosáhlo návratu dítěte do rodiny.
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Soubor činností sociálního pracovníka přímo v rodině, které vedou ke zlepšení rodinné situace, návyků, finanční situace, bydlení, zaměstnání. Pracovník s klientem uzavírá smlouvu a individuální plán, kde klient určí sám své cíle. Pracovník obvykle spolupracuje nejen s rodinou, ale i se školou dítěte, případně orgánem sociálněprávní ochrany dětí a podobně.
Sociálně znevýhodněné prostředí	Prostředí, které neumožňuje dostatečně rozvinout duševní potenciál člověka (především dítěte) včetně jeho schopností a dovedností.
Sociální rehabilitace	Jedná se o činnosti, které vedou ke klientově samostatnosti, například prostřednictvím nácviku běžných denních činností, zlepšení orientace ve společnosti, nácvik péče o děti a o domácnost, nácvik samostatného bydlení, nakupování, pracovních návyků, společenských zvyků a tak dále.
Sociální šetření	Jedná se o celkové šetření v rodině. Sociální pracovník zkoumá rodinu, její ekonomické, zdravotní, hygienické, bytové i výchovné poměry. Předkládá vztahy mezi členy rodiny. V jejich rámci pak rozebírá sociální diagnostiku klienta, příčiny (vnější a vnitřní), kladné a záporné vlastnosti klienta. Následuje plán sociálních opatření.
Sociální vyloučení	Sociální vyloučení znamená vyloučení osob ze společnosti. Tito lidé mají obvykle ztížený přístup k informacím, k institucím a službám, ztratili zaměstnání, mají problémy s bydlením, jsou v platební neschopnosti, mnohdy žijí na okraji společnosti. Sociální vyloučení bývá nezřídka způsobeno <i>rizikovým chováním</i> jedince, jinými zvyky a tradicemi, než jaké má většinová společnost, jinou etnicitou či postižením. Sociálně vyloučeným rodinám jsou často poskytovány <i>sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi</i> .
Soudní řízení	Cílem soudního řízení je vydání rozsudku nebo rozhodnutí na základě stání před soudem.
Speciální pedagogika	Obor zabývající se rozvojem, péčí, výchovou a vzděláváním lidí s nějakým druhem znevýhodnění (zdravotní postižení, sociální znevýhodnění).

Speciální vzdělávací potřeby	Vzdělávací potřeby dětí se znevýhodněním postižením (postižení mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování), dětí se zdravotním znevýhodněním (zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování) a se sociálním znevýhodněním (nedostatečné podpůrné rodinné prostředí nebo neznalost cizího jazyka).
Streetwork	Terénní práce sociálního pracovníka, jehož pracovním místem je přirozené prostředí klientů – ulice, parky, kluby, herny, nádraží. Jeho úkolem je aktivně vyhledávat a kontaktovat skupiny a jednotlivce (to znamená i rodiny a děti), kteří jsou stylem svého života a trávením volného času více ohroženi <i>rizikovým chováním</i> , a následně jim nabídnout nebo zprostředkovat pomoc.
Trestní řízení	Je jedním z druhů <i>soudního řízení</i> . Cílem trestního řízení je zjištění skutečnosti, zda byl spáchán trestný čin, a pokud ano, kdo je jeho pachatelem, kdo obětí a jaký dostane pachatel trest.
Vývojová dysfázie	Narušený vývoj řeči, projevující se ztíženou schopností nebo neschopností naučit se slovně komunikovat.
Zařízení sociálně výchovné činnosti	Zařízení, které nabízí programy rozvíjení sociálních dovedností, výchovných činností a využití volného času dětem ve věku od šesti do osmnácti let, které žijí v nepříznivých sociálních a výchovných podmínkách. Programy pro mládež do šestadvaceti let věku pak zajišťují <i>nízkoprahová zařízení pro děti a mládež</i> .
Zvláštní pomůcka	Pomůcka, která pomáhá osobě se znevýhodněním v oblasti zdraví (postižení) minimalizovat omezení, která mu postižení přináší. Jednou z nejčastěji používaných kompenzačních pomůcek jsou dioptrické brýle, naslouchátka, hole, ale také třeba ortopedický vozík.

Centrum pro rodinu VEGA

bylo založeno v Kladně v roce 2013 jako pilotní projekt Obecně prospěšné společnosti Sirius, o.p.s., pod záštitou Nadace Sirius, se záměrem realizovat v dlouhodobém horizontu „Primární prevenci ohrožení rodiny“, tedy nalézat účinná opatření směřující k podpoře a zajištění zdravého fungování rodiny, včetně včasného rozpoznání možného ohrožení a zabezpečení prarodinných služeb.

Centrum nabízí a poskytuje radu, povzbuzení a pomoc poskytnutím služby „Rozcestníku“ ve

všech oblastech běžného rodinného života:

- ve výchově, vzdělávání, vztazích, ekonomickém a sociálním zabezpečení, zdraví a zdravém životním stylu, nečekané životní události a právu

všem, kteří vychovávají či vzdělávají děti nebo s dětmi a jejich blízkými jakkoliv pracují a tráví čas:

- rodičům, rodinným příslušníkům, budoucím rodičům;
- pracovníkům školství;
- pracovníkům státních a nestátních organizací věnujících se práci s dětmi a jejich blízkými;
- pracovníkům pomáhajících profesí;
- široké veřejnosti.

Co můžete očekávat:

- pomoc zorientovat se v nelehké situaci,
- radu, jak řešit situaci vlastními silami,
- odkázání na odbornou pomoc

Služba je poskytována:

- odborníky
- krátkodobě
- zdarma
- individuálně i skupinově
- na požádání anonymně

Centrum pořádá tematické semináře a besedy s odborníky a aktivně spolupracuje s organizacemi s podobným posláním a pomáhá vytvářet komplexní síť služeb pro rodiny v kladenském regionu.

Kontaktujte nás:

Centrum pro rodinu VEGA Kladno

Váňova 664

272 01 Kladno

gsm: +420 601 572 615

e-mail: marketa.jindrova@centrumvega.cz

www.centrumvega.cz

Autorský tým:

Markéta, Tereza, Barbora, Pavla

Centrum pro rodinu VEGA

2015